NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

The First and Greatest Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100

Over One Million Lithuanian In The United States

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXII — Price [illegible] — Chicago, Ill. — Antradienis, — Tuesday, July 26, 1977 — Nr. 174

EGIPTAS SUSTABDĖ PUOLIMUS LIBIJOJ

KINGININKAI BE POLCIJOS NEDRĮSO MARŠUOTI Į MARQUETTE PARKĄ

Buvo sužeisti 27 žmonės, o policija išsivežė 24 jaunuolius apklausinėti

Chicago, Illinois. — Kingininkai nedrįso maršuoti į Marquette Parką be policijos protekcijos, bet jie bandė pasiekti šią lietuvių apgyventą tvirtovę ir pasakyti Marquette Parko gyventojams kelias kalbas apie pagrindines žmogaus teises, apie galimybę išsinuomoti butus ir įsigyti naujus švariame ir gražiai prižiūrimame Marquette Parke.

Chicagos policijos karininkas Brakich pranešė Martin Luther King Jr. judėjimo pirmininkui Rev. Dunlop ir su kingininkais sudariusiom koaliciją kitoms ne patenkintų grupėms, kad kingininkų planuota eisena į Marquette Parką aššaukta, nes nėra paruoštos policijos. Penktadienio vakarą policijos vadovybė gavo pranešamą, kad eisena atšaukta, todėl ir neįsakė 750 policininkų pasiruošti ir suteikti kingininkams ir jų koalicijai reikalingą protekciją. Rev. Dunlop ten pat pareiškė, kad jis nevadovaus eisenai į Marquette Parką be policijos protekcijos. Jis prisimena, kas praeitais metais atsitiko, kai buvo 400 negrų gynybai paruoštų Chicagos policininkų.

Koalicijos nariai nepaklausė Rev. Dunlopo, bet pradėjo rinktis prie 66-tos gatvės ir Marshall Avenie, kad 67-ta gatve galėtų maršuoti į Marquette Parką. Juodžių vadovybė suskilo. Prie Ashland Avenue pasiųsta policija sustabdė besigrupuojančius kingininkus ir jų koalicijos žmones ir uždraudė maršuoti. Keturi koalicijos vadai, kišenėje turėję leidimą, nepaklausė policijos ir rengėsi žygiuoti. Chicagos policija tuojau įkišo į laukiančias marijas keturis vadus ir buvo pasiruošę suimti kiekvieną, kuris drįso pasipriešinti policijos karininko įsakymui.

Kingininkų ruošta eisena ten ir pasibaigė. Organizuotai kingininkai nėjo į Marquette Parką, bet mažos jų grupės, pavieni asmenys automobiliais ir pėsti ryžosi pasiekti Marquette Parką, ten suruošti kalbas ir pasakyti Marquette Parko gyventojams, ką jie turi daryti. Kitomis gatvėmis ir kitais keliais protestuotojai stengėsi pasiekti Marquette Parką. Tiktai šį kartą kelią jiems pastojo ne policija, bet Marquette Parke susidariusios jaunimo grupės. Jos akmenimis ir plytomis apmėtė kiekvieną juodžių vairuojamą automobilį, kuris tuo metu važiavo į Marquette Parką.

Jaunuoliai sustabdė vieną juodžių vairuojamą mašiną 67-toj gatvėj, ties Artesian. Mašinos langai buvo tuoj išdaužyti, o pati mažina apversta. Atsiradusi policija suteikė važiavusiai juodžių šeimai reikalingą protekciją nuo skrendančių akmenų ir tuščių alaus bonkų. Panašiai atsitiko ir kitiems dviem juodžiams, važiavusiems ta pačia 67-ta gatve. Vairuotojas, pamatęs jaunimo grupę, pasuko į kairę ir kirto į šviesų stulpą, jį nulauždams. Gerokai apdaužyta mašina taip pat buvo tuojau apversta, o joje buvę juodžiai nugabenti į šv. Kryžiaus ligoninę pirmąjai pagalbai.

Kodėl neparuošė 750, policininkų?

Kingininkų ir jų koalicijos advokatai nori išaiškinti, kodėl Chicagos miesto vadovybė šeštadieniui neparuošė 750 reikalingų policininkų kingininkams apsaugoti.

Penktadienį policijoje gautas pranešimas, kad kingininkai tikrai šeštadienį nesirengia maršuoti į Marquette Parką. Tuojau buvo įsakyta nepranešti 750 policininkams pasiruošti šeštadieniui.

Tai didelis pranešimas, miestui kainuojas stambią sumą pinigų, nes policininkai būtų turėję dirbti viršvalandžius.

Koalicija kaltina Rev. Dunlop

Kingininkų ir koalicijos vadai kaltina Martin Luther King Jr. organizacijos pirmininką Rev. A. I. Dunlop tokiu pranešimu. Jie tvirtina, kad Rev. Dunlop neturėjęs teisės tokio pranešimo daryti. Iš viso, advokatų grupė ir koalicijos vadai kaltina rev. Dunlopą dideliu nusikaltimu. Jis neturėjęs teisės jokio pranešimo daryti, nepasitaręs su jais. Jie susirinko ir nušalino Rev. Dunlop iš eisenų vadovybės.

Bet pastarasis ne pėsčias. Jis jiems pareiškė, kad jis kreipęsis į miesto vadovybę leidimo eisenai suruošti ir jo vardu buvo duotas leidimas.

Prašo Bilandicą ištirti nesusipratimą

Kingininkai, ypač jų koalicijos advokatai, prašo Chicagos policijos vadą Rochford ir miesto merą Michal A. Bilandiką ištirti visą reikalą.

Jeigu kingininkams buvo leista suruošti eiseną ir Marquette Parke pasakyt kalbas, ta kodėl neparuošė reikalingo policininkų skaičiaus maršuotojų protekcijai?

Leidimas buvo duotas 75 kingininkams maršuoti, o jų prisirinko žymiai daugiau. Pie jų prisidėjo ir nekingininkai, kaip praeitais metais.

Šv. Kryžiaus ligoninė teikė pagalbą

Sužeistųjų ir sutrenktųjų skaičius siekė net 27. Didžiausiam nukentėjusių skaičiui pirmąją apgalbą suteikė šv. Kryžiaus ligoninė, o kiti buvo išvežti į kitas Pietų Chicagoje esančias ligonines. Pirmąją pagalbą suteikė Aleksandrui Pakuliui Marquette Parko gyventojui. Jam buvo sutrenktas kairysis šonas.

Septiniasdešimt vienų metų Adolfui Dočkui sužeista ranka neramumų metu, o Naujienų bendradarbiui V. Valinevičiui, populiarizuojančiam šių dienų mokslo problemas, buvo sutrenktas kojos kaulas. Jį sutrenkė ne juodukas, bet policijos arklys.

Suimtus jaunuolius policija apklausinėja, pataria į panašias eisenas nesikišti ir paleidžia tėvų globon. Šį kartą už nedidelį užstatą paleido ir koalicijos vadus, be policijos nenorinčius maršuoti į Marquette Parką, o policijos protekcija labai brangiai kainuoja.

TRUMPAI IŠ VISUR

★

Rumunija perka Amerikos anglis

BUCHARESTAS. — JAV Ocidental Petroleum kompanijos pardavimas Rumunijai, už du bilijonus dolerių anglies kiek užsitęsė, kol bus išspręsta kas apmokės U. S. mokesčius. Okcidental kompanijos prezidentas Armand Hammer pasakė, kad birželio 11 dieną pasirašyta Rumunijos sutartis su Okcidental kompanija dėl JAV anglies užpirkimo yra "pirmas toks investmentas, kokį socialistinė šalis padarė Jungtinėse Valstybėse. Rumunija užpirko Jungtinėse valstybėse 14 milijonų tonų anglies po $7 pigiau tonai negu yra anglies rinkos kaina.

Kipro klausimą spręs be JAV

ANKARA, Turkija. — Ministeris pirmininkas Suleyman Demirel pareiškė sekmadienį kad Jungtinės Valstybės turi "liautis kaišiojusios savo rankas į Kipro salos reikalus ir netrukdyti Turkijai ir Graikijai išspręsti ginčą dėl perskeltos salos Vidužemio Rytuose".

"Jei Jungtinės Valstybės ir toliau trukdys Kiprui — versdamos Turkiją tą prolemą išspręsti — tuomet aš nematau kad bendrai bebus galimas bet koks išsprendimas" pasakė Demirel spaudos konferencijoje.

JAV uždraudimas parduoti Turkijai ginklų trukdąs Turkijai duoti JAV leidimą vėl atidaryti keturias JAV-Turkijos apsigynimo bazes ir 25 žinių rinkimo stotis.

Jungtinės Valstybės 1975 metais nutraukė ginklų pardavimą Turkijai netekusios kantrybės dėl delsimo sudaryti taikos sutarti dėl Kipro salos.

Tobulinama žvalgyba

JOHANNESBURG. — Šio Pietų Afrikos miesto laikraštis Sunday Times rašo kad Pietų Afrikos valstybės saugumo biuras BOSS savo slaptus agentus įšmokslina Jungtinėse Valstybėse ir Vakarų Vokietijoje. BOSS direktoriaus pavaduotojo A. Van Wyk pranešimu, tokie saugumo agentai veikia ir daugelyje kitų valstybių, įskaitant ir Jungtines Valstybes, Britaniją, Prancūziją ir Vakarų Vokietiją.

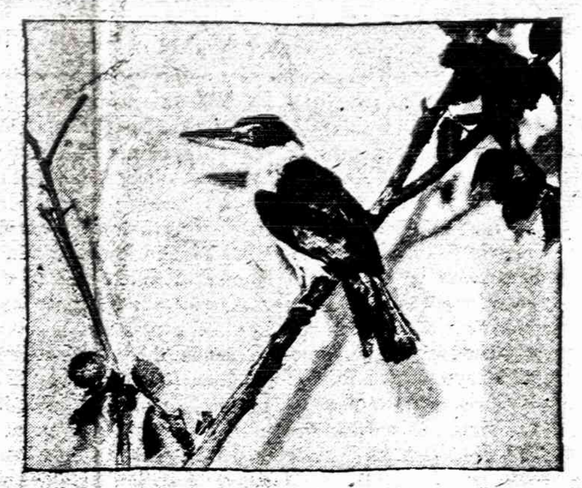

Aliaskos paukštis, besimaitinantis uogomis, augančiomis nedideliuose krūmeliuose. Snapas jo labai didelis, kad galėtų uogas gerai sutraiškinti.

Sunkumai su Izraeliu

WASHINGTONAS. — Baigiamas pusė metų nuo inauguracijos sausio 20 dieną prezidentas Carteris susidūrė su rimtais sunkumais ir nusvylimu užsieniu politikoje ypač ryšium su Izraelio premjero Menahem Begi no vizitu Washingtone.

"Aš nemanau, kad susitikimas su juo būtų galėjęs būti kiek geresnis", pasakė jis palydėjęs savo pirmą kartą matytą naują svečią. Bet tikrovė buvo daug rūstesnė, negu prezidentas norėjo prileisti, praneša Sun-Times Washington Bureau.

Juodajam limuzinui išvežus Izraelio lyderį iš Baltųjų Rūmų po pastarimų, kaip atrodo buvo išvežta ir JAV administracijos viltis pasiekti Viduriniuose Rytuose taikos sutarties šiais metais.

Nors Carterio ir Begino diskusijos praėjo tariamai "širdingoje dvasioje", bet neilgai trukus paaiškėjo, kad svečias iš Izraelio atsitvėrė storą akmenų siena nuo prezidento svarbiausios sąlygos, kad ruošiamoje Genevos konferencijoje dalyvautų ir Palestinos Išlaisvinimo Organizacija.

Izraelis nesitars su palestiniečiais

NEW York, N. — Izraelio premjeras Menahem Begin New Yorko spauda pareiškė, kad bet koki taikos pasitarimai su Pelestinos Išlaisvinimo organizacija yra neįmanomi.

Palestiniečiai gali būti Jordanijos delegacijoje, bet jų tarpe negali būti nei vieno, kuris viešai pareiškė reikalą išnaikinti Izraelį.

Izraelis netikrins palestiniečių dokumentų, įskaitytų į jordanijos delegaciją, bet Izraelis negali tartis su aršiausiu savo priešu, kol tas priešas nepakeis tė savo nuomonės apie Izraelį.

★ Amerikoje yra 11 milijonų ispanų kilmės asmenų, kas sudaro apie 5 nuošimčius visų amerikiečių.

Naujas Panamos kanalas suaktualėjo

WASHINGTON. — Prezidento priminimas praėjusią savaitę apie "galbūt netolimoje ateityje" reikalą kasti naują Panamos Kanalą sudomino įvairius sluoksnius, ypaš JAV atominius mokslininkus su pačiu Krašto apsaugos sekretoriu Harold Brown.

Kalbėdamas ketvirtadienį Yazoo City, Miss., prezidentas į paklausimą atsakė "prieš nebe daug metų mes galbūt būsime reikalingi naujo, jūros lygio kanalo". Kitą dieną New Orleane mieste jis papildė, kad kanalas turės būti "didesnis, platesnis, gilesnis" ir be šliūžių ir kad toks kanalas bus naudingas Jungtinių Valstybių saugumo ir ekonomijos interesams: "Naujas jūrų vandens lygio kanalas nebūtų neišmintinga", pasakė prezidentas.

Atomo mokslininkai tokio kanalo kasimo laukia nekantraudami, nes tam darbui bus gera proga plačiai panaudoti "atomus taikai".

Prezidentas prašo maldos

KANSAS CYTY, Mo. — Sekmadienį čia baigėsi penkias dienas trukusi Charizmatų Krikščionių konferencija, įrodžusi pasauliui, kad tai yra didėjančiai galingas sąjūdis, nepaprastai sparčiai augantis apimtini ir jėga, pasakė kun. dr. Vinson Synan iš Oklahomos, tos konferencijos lyderis. Konferencijos baigiamose pamaldosi dalyvavo apie 45,000 protestonų ir Romos katalikų.

Prezidentas Carteris konferencijai atsiųstame laiške paprašė "melstis, kad galėčiau padaryti teisingus sprendimus siekiant pasaulio taikos ir geresnio susipratimo tarp skirtingų tautų bei skirtingų tikėjimų. Prezidentas rašė:

"Prašau melstis už žmonių laisvę ir kad laisvė būtų didinama Kristaus mokslu. Prašau atminti, kad aš esu reikalingas jūsų ir jūsų paramos maldomis ateities dienose".

LIBIJOJE IŠGRIAUTI TOBRUKO IR KUFROS AERODROMAI

Egiptiečiai tvirtina, kad visiškai sunaikintos dvi Libijos radijo statys

Kairas, Egiptas. — Egipto prezidentas Anwar Sadatas šiandien paskelbė, kad jis sekmadienio vakare priėmė atvykusio Alžirijos prezidento Beaumedienne pasiūlymą ir įsakė sustabdyti visus karo veiksmus prieš Libiją. Prieš skrisdamas į Kairą, prezidentas Beaumedienne buvo sustojęs Tripolyje ir kalbėjęs su prezidentu Chadafi, kuris iš anksto pareiškęs, kai sutinkas priimti pasiūlytas paliaubas ir yra pasiruošęs tartis konfliktui likviduoti.

Prezidentas Sadatas taip pat paskelbė, kad Egipto aviacija gerokai pagriovė du Libijos aerodromus, iš kurių Libijos karo lėktuvai puolė Egipto pasienio miestelius ir karo jėgas. Visiškai išardytas El Adam aerodromas, esantis šalia Tobruko. Išgriautas ir Kufra aerodromas, esantis 300 mylių į pietus nuo Tobruko. Kelios Egipto bombanešių grupės puolę abu aerodromus, sunaikino juose buvusius karo lėktuvus ir sukėlė gaisrus.

Enwar Sadatas

Egipto prezidentas taip pat paskelbė, kad išgriautos dvi Libijos radijo stotys, kurios dieną ir naktį erzino egiptiečius kreivais ir melagingais savo pranešimais. Savotiškas Korano interpretavimas, šmeištai apie Egipto valstybės vyrus ir nuolatinis kartojimas apie Naserio planus ir dabartinio prezidento Sadato nukrypimą nuo Naserio politikos gerokai įtempė egiptiečių nervus. Patarimai ir prašymai Libijos valdovams nieko nepadėjo, todėl Egipto karo vadovybė nutarė kirsti smūgį, kurį gavo praeitą savaitę. Egiptiečiai būtų nepradėję, jeigu Libijos tankai būtų neįsiveržę Salum miestelin.

Egipto prezidentas atidžiai išklausęs Alžirijos prezidento Beaumedienne pasiulymą, priėmė dėmesin jo tvirtinimą, kad Libijos prezidentas Chadafi iš anksto priėmęs tas sąlygas, ir yra pasiruošęs tartis su įgaliotais Libijos atstovais. Egipto prezidentas Sadatas Beaumediennui išdėstė sąlygas, kurios privalo būti priimtos, jeigu Libijos valdovai nori gerų kaimyninių santykių. Egiptas nesikiša į Libijos vidaus reikalus, bet jis nori, kad būtų sustabdytas Libijos fanatiškų agentų siuntimas į Egiptą, valstybės pastatų griovimas ir atsakingų Egipto pareigūnų grobimas.

Prezidentas Sadatas nekreipė jokio dėmesio į palestiniečių vadą Arafato pasiūlymus, bet jis sutiko sustabdyti visus karo veiksmus, kai tarpininkauti prašė prezidentas Beaumedienne.

Karo veiksmai tarp Libijos ir Egipto ėjo keturias dienas, bet Libija pradėjo gnaibyti prezidenta Sadatą ir kitus Egipto ministerius, kai Sadatas nepriėmė Chadafi pasiūlytos Egipto ir Libijos Sąjungos. Sadatas jam nurodė, kad egiptiečių yra 60 milijonų, o Libijoje yra tik 3 milijonai gyventojų.

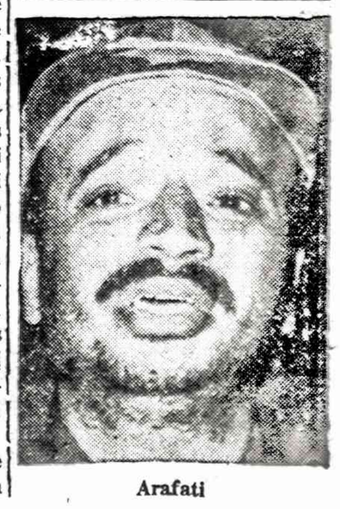

Arafati

Penkiolika rumunų pabėgo nuo Sovietų

ATĖNAI, Graikija. — Policijos žiniomis, penkiolika Graikijoje atostogavusių Rytų-europiečių rumunų atsisakė grįžti atgal kitapus "geležinės uždangos" ir paprašė politinių pabėgėlių prieglaudos.

Graikų laikraščio Acropolis pranešimu, dauguma tų 15 pabėgėlių yra rumunai. Nesą abejonės, kad jie pabėgėlių prašymą patenkins.

Šią vasarą mažiausiai trylika kitų atbėgėlių iš Rytų Europos gavo prieglaudą Graikijoje. Ir tų atbėgėlių daugumą sudarė rumunai.

Somalija okupavo trečdalį Etiopijos

NAIROBY, Kenija. — Etiopija paskelbė pradedanti pagrindinį savo kariomenės išvalymą ir apkaltino Somaliją, kuri tankų, karo aviacijos ir artilerijos pagalba okupavusi didžiąją Ogaden dykumos dalį. Addis Ababa pirmą kartą viešai pripažino, kad sukilėliai kontroliuoja apie 60 nuošimčių Ogaden teritorijos, kas sudaro trečdalį visos Etiopijos teritorijos.

ORAS

Vėsesnis

Saulė teka 5:37, leidžiasi —8:16

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVIČIUS, M. D.

NUO KARŠČIO GYDYMASIS VANDENIU

Paprastas vanduo geriausia apsauga ir gydymasis nuo karščio sukeltų negerovių.

Medicininka tiesa

Dirbant ar žaidžiant svarbu elgtis taip, kaip Tvėrėjas žmogų nustatė jam elgtis. Nusikalstama tiems žmogaus elgesio dėsniams trejopai karščiui esant sekančiai nesielk — 1. nepervartok druskos, 2. neapsitulok rūbais šiltam orui esant, 3. nesitroškink vandens negerdamas.

Kai temperatūra esti žemiau 60 laipsnių F-nereikia imtis jokių atsargumo priemonių dirbant ar žaidžiant nuo perkaitimo apsisaugant. Atydiems reikia būti, ypač tiems, kurie numetė nemažai svorio, kai oro temperatūra pakyla nuo 61 iki 72 F. Būtinai reikia su savim, ar netoliese turėti vandens dirbant ar žaidžiant, kai karštis ore esti tarp 67 ir 72 F. Virš minėtas apsaugos priemones nuo karščio ir tik lengvesnį užsiėmimą turėti dirbant bei žaidžiant reikia tada, kai karštis yra tarp 73 ir 77 F. Kai karštis pakyla iki 78 ar dar daugiau-darbas bei žaidimas atidėtinas, ar tik trumpais laikotarpiais atliktinas. Ypač reikia būti atsargiems, kai oro palyginamoji drėgmė (relative humidity) esti 95% ar dar didesnė.

Nuo perkaitimo miršta darbininkai ir žaidėjai

Iki šiol buvo gerokai apsileista, kad nekreipta reikiamo dėmesio į dirbančius bei žaidžiančius didėjame karštyje. Mėgėjai sporto neiškenčia nesportavę karštyje. Uogautojai nežiūrint karščio gina uogauti ir paniršta reikiamai gerti ar save apdengti, bei tinkamu rūbu apsivilgti. Dar blogiau-skindami jogos viską pamiršta, o tik kai ilgai pradeda, tada su skubotu nuovargiu ima gaivintis.

Namų šeimininkės yra tiek karščios, kad jos nepakenčia žolių savo darže-eina karštomis valandomis jas ravėti ir patenka kaip į pragarą. Tarp žolių karštis didelis ir jos ima vemti-saulės smūgis joms artinasi. Viso šito ir panašaus kito nuo dabar visi lietuviai turime vengti ir nė vienas nuo saulės smūgio-nuo perkaitimo neturime skirtis su šiuo gražiu gyvenimu. O mirštama dėl apsileidimo šiame ir kitame kaip.

Per paskutinius 15 metų šiame krašte mirė 60 jaunų sportininkų nuo perkaitimo-saulės smūgio (heat stroke).

Dabar tokios mirtys mažta, nes gydytojai ir sporto vadovai pradėmė kreipti į apsaugos priemones nuo perkaitimo. Dar 1970 m. nuo perkaitimo mirė 8 sportininkai, vienas 1974 m. ir nė vienas jų nemirė 1975. Saugokimės ir mes reikiamai — tikrai neturėsime vargo su perkaitimu. Taip nutiko su futbolistais. Žinoma, ir kitose sporto šakose buvo nepaskelbtų mirčių arba vos nemirusių tenisininkų, bėgikų bei kitų sporto šakų mėgėjų tarpe, kur būtinas patvarumas ir ilgai trunkas fizinis įsitempimas.

KAUNO SENAMIESTIS

Taip nusiduoda su sportininkais. Jiems pavojingesnis yra karštis, nes jie lenktyniauja ir persitempia mankštoje dažniau. Kartais jiems reikia dėvėti sunkią juos apsaugančią aprangą. Tai sumažina šilimos prasišalinimą iš kūno. O jei dar sportininkų vadai neduoda sportuojantiems pakankamai gerti vandens — dar labiau tada žmogus esti šilimai neatsparus.

Kas tinka sportininkams, tas naudinga žinoti ir mūsiškiams darbininkams. Visi būkime atsargūs karštose dienose. Be reikalo neperkaiskime nei darbe, nei poilsyje.

Meskime iš galvos visokius prietarus

Reikia susipažinti su pagrindiniais žmogaus kūno reikalavimais-tada mes išvengsime klaidų persikaitinimo srityje. Viena klaida yra vartojimas druskos tablečių. Visi, net paaugliai, žino, kad žmogus negeria jūros vandens kai jam tenka atsidurti apsuptam okeano vandenių. Gi, tiek sportininkų vadai, tiek šiaip žmonės mėgsta vartoti ir kitiems siūlyti druskos tablečių laike karščių. Šiuo reikalu yra štai kas žinotina.

Žmogus bedirbdamas ar bežaisdamas prašalina iš savo kūno šilimą dviem priemonėm: I išplėtimu odoje esančių kraujagyslių, 2 padidintu prakaitavimu. Raumenims dirbant atsiradusi kūno viduje šilima kraujagyslėmis su krauju atnešama į odos paviršių ir čia garinimu šalinama. Tada atvėsintas kraujas eina vidum, sušyla ir vėl esti vėsinamas odoje. Taip kartojasi paties žmogaus gynimasis nuo perkaitimo. Bet kas nutinka esant karščiui ore?

Šaltesniam-vėsesniam orui esant minėtai labai gerai kūnas šalina perviršį kūno vduje raumenų pagamintą šilimą kraujagyslių odoje išplėtimu r prakaitavimu. Bet visai kiti dalykai klostosi tada, kai lauko oro temperatūra esti aukšta. Tada šilimos prašalinimas per odą susitrikdo. Net kūnas ima, kaisti, kai oro karštis esti didesnis už žmogaus odos šilimą. O jei dar ore drėkmė yra didelė-tada garavimas nuo odos paviršiaus susitrikdo, nes drėgmė odos paviršiuje ir ore vienodinasi — tada garavimas silpnėja ar liaunasi.

Prakaitavimu žmogus dirbdamas ar žaizdamas (fizinis darbas) pakankamai save vėsinti gali tik tada, kai jis per valandą išprakaituoja tris su puse kvortos (3.5) prakaito. Taip gausus vandens (prakaito) nustojimas silpnina žmogų ir mažina jo atsparumą šilimai. Tada žmogus ima perkaisti ir su perkaitimu apturi rimtus negerumus.

Perkaitimo negerumai

Gausus prakaitavimas prašalina didelį kiekį vandens iš kūno. Tada mažta kraujo skystoji dalis kraujagyslėse (plasma). Su tokių kraujo skysčio mažėjimu mažta prakaitavimas ir prakaitavimu apturimas kūno atšaldymas. Kraujo tūrio sumažėjimas ir sumažinimas kūno šaldymo sutrikdo kraujotaką: tada sužlunga cirkuliacija (circulatory collapse). Taip gaunasi didelis karštis išeinamoje žarnoje.

Perkaitimas ne tik sumažina darbingumą žmogaus, bet sutei kia žmogui dėl karščio apturimus negerumus. Te negerumai esti ketveriopi. Pagal savo vis didesnį pavojingumą, tie negerumai yra sekantieji: I karščio sukelti mėšlungiai (heat cramps); 2 šilimos sukeltas nuovargis (heat fatigue); 3 dėl šilimos kūno sudribimas-išseki mas (heat exhaustion); 4 saulės smūgis (heat stroke).

Visose tose keturiose apturimose dėl karščio negerovėse esti trys dalykai: I netekimas vandens (skysčių iš kūno), 2 netekimas druskos ir 3. šilimos susikaupimas kūne-dėl to apturimas didelis karštis išeinamoje žarnoje. Vienas ir vienintėlis negerumas-dargi svarbiausias apturimas dėl perkaitimo yra netekimas kūno vandens. Svarbu kiekvienam žinoti, kad kreiptume dėmesį pirmiausia į šilimos sukeltą nuovargį, kūno suglebimą. Tada reikia gelbėtis — neprileisti prie saulės smūgio. Mat, saulės smūgis (heat stroke) gali sukelti neatitaisomos žalos kūnui. Tada mirtis bus neišvengiama.

Išvada. Išmintingai elkimės visada, ypač karštose dienose. Venkime persikaitinimo ir dėl to apturimų negerovių. Visada gerkime daug naudingo skysčio. Raginkime senesniuosius taip elgtis. Pastarieji stūkso per dienas ir net nuryti naudingo skysčio pamiršta. Tokie nevalgo agurko: perkieti sukramtyti. To kie negeria pieno-persunku eiti jo nusipirkti. Tokie nevalgo obuolių — per kieta žievė jų, o nusilupimui nėra noro. Tokie nevalgo sriubu-ilgai jas reikia virti. Taip ir žengia sunykiman geri mūsiškiai, tik blogiausi pasaulio sau būdami.

Tokiems ir panašiems mes turime talkinti. Nuo dabar visos ir visi pamaldieji ir pamaldžiosios griebkimės pirmiausia už mums svarbiausio darbo: už artimui pagalbos. Tik tada mes rodysime esą tikri krikščionys, tikri lietuviai ir žmoniški artimui asmenys.

Kunigai ir visi kiti geri žmonės pirmiėji pradėkime svarbiausius darbus pirmiausia atlikti. Maldos-susikaupimo kiekvienam užtenka net penkių minučių dutris kartus dienoje. Visą kitą laiką pašvęskime naudingiems darbams. Ir tokį pasišventimą dar šiandien pradėkime savo gyvenimo dalimi paversti, Kitaip mums visokeriopas galas artinasis sparčiausiais žingsniais. Gana niekus darius-pats laikas visiems pradėti tikrai žmoniškus, krikščioniškus ir lietuviškus darbus praktikuoti kasdieniniame savo gyvenime. Daugiau apie tai — kitą kartą.

Pasiskaityti: Medical Opinion, Vol. 5. No. 7 July 1977.

U.S. POSTAL SERVICE

Ad No. 133—Req. No. 84563—399 lines (3 cols. x 133 lines)—Newspapers, 1977

Printed in U.S.A.

LIETUVOS AIDAI

Penkt. 9:30 - 10:00 v. v. — 1490 AM
Šešt. 8:00 - 10:00 v. v.. — 106.3 FM
Sekmad. 9:30 - 10:00 v. r. — 1230 AM
Vedu K. BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st Street, Chicago, Illinois 60629
Telef. — 778-5374

Balys Pupalaigis

Kokių 1919-1923 metais buvo valstybės tarnautojų

(Tęsinys)

Nuo birželio 1 d. pradėjau tarnauti prie III diviz. Intendantūros Lauko sandėlyje Nr. 33 raštininku, po mėnesio vyresniuoju raštininku ir po trijų mėnesių paskirtas eiti skaitvedžio pareigas, jau karininko etate. Sandėlio viršininkas karo valdininkas Aleksandras Gomulickis (kalbėjo rusiškai) sužinojęs, kad buvau areštuotas, klausė už ką. Jam viską išpasakojau. Jis sakė, jog esu durnelis, todėl turiu mokytis, bendrauti su patyrusiais tarnautojais ir t. t., mokė tėviškai.

Gal jau 1922 metais sandėlio viršininku buvo paskirtas karo vald. Jurgis Juodelis, Kaž kodėl pasidarė lyg jaukiau. Jau rusiškai kalbėti nereikėjo. Juodelis draugavo su leitenantu Jonu Šližiu, VI šaulių lauko štabo viršininku. Sužinojau, kad jiedu studijavę teisę, vadinas, greit bus žmonės su aukštuoju mokslu, gal bus teisėjais, todėl juos labai gerbiau ir vertinau.

1922 metais pavasarėjant į XI žvalgų punktą, kurio viršininku buvo ltn. Matusaitis, buvo atkeltas iš Kauno vyresniu žvalgu poetas Juozas Mikuckis. Apie jį pradėjo kalbėti, jog jis buvęs Kauno karo komendantas, nušovęs žmogų, todėl jis nuteistas kalėti, atimtas kapitono laipsnis, bet kaip reikalingas tarnybai, iš kalėjimo laikinai paleistas. Ilgai netrukus, ltn. Šližys iš Kaišiadorių buvo iškeltas ir jau ne lauko štabo, bet VI šaulių grupės vadu buvo paskirtas J. Mikuckis.

Prieš gegužės mėnesį buvo pranešta, kad Itn. lauko sandėlis Nr. 33 likviduojamas ir visi tarnautojai iš tarnybos atleidžiami. Juodelis pasakė, kad neverta susirūpinti, nes tarnybas gausime kitur — duos geras rekomendacijas. Patekau į VI šaulių grupę. Grupės vadu buvo Juozas Zaunius (Juozas Mikuckis), štabo viršininku Ričardas Petrauskas, instruktoriumi Krivaitis, adjutantu Leonas Čaplikas, raštvedžiu Bronius Misevičius, o mane paskyrė žvalgu prie štabo. Į grupės ribas įėjo: Giedraičių, Širvintų, Vievio, Onuškio ir Valkininkų rajonai. Veikimas reiškėsi neutralinėje zonoje, nes lenkų kariuomenės kuopos arba būriai, perrengti civiliai, dažnai užpuldinėdavo neutralinės zonos gyventojus, juos apiplėšdavo, lietuvius terorizuodavo ir net nužudydavo. Lenkų partizanų vadu buvo Sartonovas, iš Kauno pabėgęs Virbalis. Labai dažnai ir nemažomis jėgomis lenkų buvo puolamas Širvintų miestelis, taip pat Onuškio ir Valkininkų rajonai.

Dėl dažnų ir stiprių jėgomis lenkų puolimų Širvintuose buvusiems šauliams buvo sunku atsilaikyti, todėl grupės vadas Zaunius ieškojo pagalbos kariuomenės daliniuose. Į divizijos (Ukmergėje) pulkuose atsirado karininkų ir kareivių norinčių pereiti savanoriais į šaulius. Kariuomenės vadovybė sutiko paleisti juos neribotom atostogom. Tuo būdu pavyko Širvintuose sudaryti gerą šaulių dalinį.

Pradžioje tam Širvintų daliniui vadovavo Itn. Petras Inickas, pramintas bat'ka, o jo padėjėjais buvo: Itn. Domas Kavaliauskas, Itn. Vaickulionis, Itn. Jurgis Tumavičius ir kiti. Vėliau dalinį perėmė Itn. Kazys Taruška, jam mirus Itn. Kostas Dulksnys. Giedraičių šauliams vadovavo Kazys Bernotas, — Vievio vaistininkas J. Milančius. Kadangi Milančius negalėjo operacijoms vadovauti, apie Vievį daugel lietuvių buvo sugudėjusių, tai būriui vadovauti buvo paskirtas gudas Doloto.

Vievio rajone beveik buvo ramu, nes, atrodo, lenkai prisibijojo lietuvių kariuomenės įsikišimo. Kaišiadoryse buvo III divizijos štabas su pagalbiniais daliniais, Zasliu ir Vievio apylinkėje išsidėstęs 9 pėst. DLK Vytenio pulkas, apie Kruonį 6 pėst. P. K. Margio pulkas.

Onuškio būriui vadovavo Feliksas Šemeta, Valkininkų (būstinė Jokėnų kaime) — mok. Vincas Keršys.

Be to, prie grupės štabo buvo atsarginė mokomoji pėstininkų komanda (Vladykiškių kaime) ir raitoji komanda (Žiežmarių dvare), kuriai vadovavo pradžioje poručikas Privalovas, vėliau — ltn. Tumas.

Apie 1922 metų viduvasarį, lenkams pagyvinus puldinėjimus, grupė buvo pertvarkyta ir sustiprinta. Ats. mjr. Antanas Žemaitis buvo paskirtas grupės vado padėjėju. plk. Aleksandras Uspenskis — štabo viršininku.

Tuo pat metu neutralinėje zonoje veikė neutralinės zonos milicija. Tai buvo ne kas kitas, o tie patys partizanai — šauliai, tik lenkų pavyzdžiu fikcija. Lenkai savo partizanus, tokiu būdu suorganizuotus, kaip ir mūsų, pavadino "Milicia Ludova Pasa Neutralnegu", jos vadu buvo paskirtas "Komendant Gluwny" Sartonovas-Virbalis.

(Bus daugiau)

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Arėjas Vitkauskas

NAUJOSIOS TAPYBOS ISTORIJA

MENO ISTORIJOS PROFESORIAUS BRESLAU UNIVERSITETE RICHARD'O MUTHER'O

(Skaitytojo užrašai)

ĮVADAS:

(Tęsinys)

ISTORIŠKOJI MENO PADĖTIS KONTINENTE:

"...Nėra nė vieno Gojos paveikslo, net menkiausio škico, į kurį būtų galima žiūrėti šaltai..."

"...jeigu būtų daugiau tvarkos ir proporcijos jo kūriniuose, nebūtų buvę jo gerųjų savybių. Jis nebūtų turėjęs spontaniškumo, gyvumo, savotiškumo, ir būtų sau ramiai apsistojęs mieguistame vidutiniškumo uoste..."

"...Per darbą — piešti pavyzdžius Ispanijos dirbtuvėms gaminančioms sienų išmušimus — jis pradėjo santykius su karališkuoju dvaru. San Fernando Akademijos, Pintor del Rey, narys 1780 metais, su 12,500 frankų pajamų per 1786 metus, jis netrukus pasidarė Madrido Akademijos direktorium — linksmiausias Akademijos direktorius, kokį galima įsivaizduoti! Goja, kaimietis bernas, su savo jautišku kaklu ir panašia į matadoro jėga, gyveno prie Ispanijos karališkojo dvaro tarpe palaidos aristokratijos nerviškų palikuonių, kurie, su savo liguista ir mažakraujiška išvaizda, nieko neveikią ir bejėgiai, slapstėsi per gyvenimą jauni vyrai be laiko pasenę. Žinoma, jis buvo moterų numylėtinis, dvaro žmonių nekenčiamas dėl jo žnaibaus sąmojaus, išgąstis visiems žmonų vyrams — dėl jo amžinų intrigų, ir drauge bijomas kaip geriausias kardininkas Madride, kuris ėmėsi savo rapyros taip abejingai, kaip mes užsidegame cigaretę. — Tik kaip tokios asmenybės išdavą jo kūrinius galima ir suprasti..."

"...Jis nutepliojo daugiau kaip du šimtus portretų; bet jie buvo geri tik tada, kai asmuo jį domino. Jo portretai karališkosios šeimynos turi kai ką palaidūniška ir mužikiška."

1796 metais pasirodžiusi Gojos garsiųjų graviūrų knyga, (išjuokianti net tikybines dogmas, netik visa didikiška!) pateko į inkvizicijos rankas... To smūgio dailininkas išvengė tik todėl, kad knyga buvo paskirta karaliui...

Kai kurie piešiniai iš "Karo Baisybių" verti palyginti su Rembranto geriausiais, (tik tą klasiką Goja tegerbė).

"...Jis yra revoliucionierius, agitatorius, skeptikas nihilistas. Jo skandališkoji chronika išaugga į amžiaus epą. Suprantama, kodėl toks žmogus nebegalėjo jaustis saugiai Ispanijoje ir, sa-

TITIANAS "Flora"

vo gyvenimo pabaigoje emigruoja į Pranciją..."

Prancūzijoje —: "...Septynioliktojo šimtmečio žmonių dailininkams nebuvo. **Lebrun** ir **Mignard**, kaip Romos kultūros paveldėtojai, kabojo virš gyvenimo, jo nepastebėdami. Jų idealai buvo pusantro šimto metų senumo, sumanūs paįvairinimai šešioliktojo šimtmečio pavyzdžiuose..."

"...Watteau menas reiškė naturalizmo nugalėjimą manerizmo, iki kurio prancūzų menas septynioliktame šimtmetyje, pagristas Italijos Renesansu, buvo sumažėjęs..."

"...Teisingai Edmundas de Goncourt pavadino jį lirišku poetu, didžiuoju aštuonioliktojo šimtmečio poetu..."

Fragonard: "...Turbūt vargiai bet kuris kitas tapytojas turi tiek daug bučiavimosi savo paveiksluose..." Bet — "Jo graviūra "Spinta", 1778 metų, yra gerai žinoma. Čia ji jau stovėjo ant tikro — paprastojo gyvenimo pamato. Senis kaimietis, apsiginklavęs baisia lazda, padedant žmonai, daužo duris didelės rūbų spintos, kurioje pasislėpęs gražus jaunuolis; čia pat yra graži kaimo mergelė, susijaudinime beverkianti į savo priejuostę; toliau — žiūri smalsios ir nustebusios seserys, sfinkšiškos šypsenos. Mona Lisa galva..."

Ramių kambarinių scenų piešėjas Chardin atkreipė į save dėmesį nupiešdamas gydytojo iškabą: sceną su sužeistu dvikovininku...

"...Kaip labai aš biauriuosi mūtų paraudonintų klėlių piešėjų", sušunka jaunas Gete savo rašinyje apie vokiečių stilių ir meną, "aš net negaliu tinkamai protestuoti; jie pagavo moterų akis teatralinėmis pozomis, neteisingomis povyzomis ir puošniais rūbais; medžio raižiniai vyriško seno Albrecht'o Duereri'o, iš kurio juokiasi mokiniai, man labai patinka... Tik ten, kur yra nuoširdumas ir paprastumas, galima rasti visą meniską pajėgumą ir vargas tam menininkui, kuris palieka savo kiželę ir eina save išeikvoti krašto akademiškose salėse..."

Daniel Chodowiecki "... Vokietijoje, Hogarth'as Anglijoje ir Chardin Prancūzijoje, yra tos pačios amžiaus tendencijos išdavos..."

Tuo pat metu piešė Tischbein — "Jo geriausiame paveiksle "Getė Romos griuvėsių tarpe," poeto galva yra kupina jėgos, puikiai aiškios pilkos spalvos.."

Antoine Pesne, nuo 1709 m. per pusšimtį metų buvęs meno gyvenimo centru, ėmė piešti kunigaikščius tų dienų rūbais, (jie mėgdavo — su senoviškais šarvais arba apranga).

(Batteaux mokė, kad gamta netūri būti menininko mokytoju, bet menininkas turi pasirinkti dalis ir sudaryti iš jų savo paveikslą...).

Watteau: "...Jis yra pradininkas to gyvo jausmo gamtai, kūris nuo jo iškilo visoje Europoje..."

("...Gryno kalnų oro pridvelkimas, sveikas gryno vandens kiekis iš Lemano ežero, staiga — įsigavo į troškią salionų atmosferą ir pripildė žmonių širdis nauju ir žavingu jaudinimu kai pasirodė Rousseau kūriniai. Visos "stilininkų" pastangos pasibaigė niekais, kai tik Rousseau pareiškė, kad visa kas buvo gera taip, kaip išėjo iš visuotinos motinos gamtos, sterblės"...

"...Bernardo Canaletto sudaro įspūdį puikia, šalta, drėgna šviesa savo žiemių etiuduose dar paprasčiau ir tiesiau, o savo atradimu, kad saulė ne auksuoja — kaip iki to buvo manoma — bet sidabruoja objektus, kuriuos ji nušviečia, jis pasidarė vienu iš realistinio vietovaizdžio tėvų..."

"...Septynioliktame šimtmetyje vieni olandai išliko atskiri. Jie, naujai atėjo į meną ir neturėję laužomų tradicijų, suteikė tuo metu pirmą išraišką naujai dvasiai, kad jie griežtai atitraukė meną nuo jo didikiškų aplinkybių į paprastus

M. Šileikis U. Žukauskienės portretas

vidurinio luomo namus..."

Menas (tapyba) ėjo su literatūra, — dėl kurios pavyzdžiui, (iš dalies), reakcinis klasicizmas dar kartą buvo nušvitęs...

(Bus daugiau)

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI ŠIAS NAUJAS KNYGAS:

1. Jurgio Jašinsko, JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, poeto ir šeimos paveikslai, 266 psl., minkšti viršeliai $8.00
2. Jurgio Jašinsko, MELAGINGAS MIKASĖS LAIŠKAS, 72 psl., minkšti viršeliai $1.50
3. A. Pakalniškio, METAI PRAEITYJE, PRISIMINIMAI, 296 psl., minkšti viršeliai $5.00
4. A. Pakalniškis, ŽEMAIČIAI, ETNOGRAFIJA. 166 psl., minkšti viršeliai $4.00

Persiuntimui paštu reikia pridėti 50 c. egzempliorių.

Knygas galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį arba Money orderį tokiu antrašu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI NEPAPRASTAI ĮDOMIUS GYDYTOJO, VISUOMENĖS VEIKĖJO IR RAŠYTOJO ATSIMINIMUS

Dr. A. J. Gusen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečiančius 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirašinėjimą. $8.00

Dr. A. J. Gusen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.
Kietais viršeliais, vietoje $4.00 dabar tik $3.00
Minkštais viršeliais tik $2.00

Dr. A. J. Gusen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS. Kelionės po Europą įspūdžiai. Dabar tik $2.00

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridedant 50c. persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

KNYGOS ANGLŲ KALBA

J. Jasmines, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymių nuotykių aprašymai, paimti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista 150 psl. Kaina $2.50.

Dr. Juozas B. Končius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos santrauka nuo pat senųjų amžių iki pokario metų. Vidutinio formato, 142 psl., kainuoja $2.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK Vytauto traukiai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 311 psl. Kaina $3.00. Kietais viršeliais $4.00.

Daugumą šių knygų yra tinkamos dovanos įvairiomis progomis. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar pinigine perlaida.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną.

Aleksandras Pakalniškis, MES GRĮŽTAME. Įdomūs jaunų dienų atsiminimai ir įvykių bei vietų aprašymai, skaitomi kaip romanas. 367 psl. Kaina $5.

A. Pakalniškis, METAI PRAEITYJE. Netolimų įvykių prisiminimai. Iš laiko įvykių Lietuvoje ir Vokietijoje aprašymai, suskirstyti į 12 dalių. 296 psl., kaina $5.

Dr. Kazys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas. Gražiais viršeliais. 336 psl. Kaina $6.00. Minkštais viršeliais $5.00

Prof. Vacl. Biržiška, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA. I dalis. 208 psl., įrišta — $3.00, minkštais viršeliais — $2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — $3.00, minkštais viršeliais $2.00

Henrikas Tomas — Tamošiūnas, LIETUVIŠKASIS PAMARYS. Pakalnės ir Labguvos apskritys su įdomiais aprašymais, iliustracijomis ir dokumentacija. 336 psl., kaina $6.

P. Rastėnas, TARP ŽALSVŲ PALAPINIŲ. Trijų dalių Lietuvos partizanų buities romanas 292 puslapių. Kaina $3.

Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai 170 psl. $3.00

M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai $3.00

Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

SODYBŲ PIEVELĖS

Nieko nėra gražesnio apie namus, kaip gražiai žaliuojanti pievelė. Kiekvienas lietuvis didžiuojasi savo pievele. Amerikoje ne visur galima gražias sodybų pieveles išauginti. Reikia patyrimo. Dabar yra išėjusi nedidelė 40 puslapių agronomo A. Šeštoko knygelė, kuri vadinasi

SODYBŲ PIEVELĖS

Knygelėje surašyta viskas, kad liečia pieveles. Aprašyta kaip žolę užauginti, kaip žemę trešti ir prižiūrėti. Naujienos šią knygelę pardavinėja. Užvažiavusieji gali knygelę įsigyti už $1.25. Jeigu kas toliau gyvena arba nenori užvažiuoti, tai gali atsiųsti $1.50 čekį arba Money Orderį, o mes knygelę jam pasiųsime. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

PUIKI KNYGA, PARAŠYTA SU MEILE LIETUVAI IR ŽEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS ŪKIO ŠVIETIMAS. Studija. Išleista Chicagoje 1966 metais patiesautoriaus lėšomis. Knyga dviejų dalių: Žemės ūkio švietimo problemos ūkininkų krašte. II dalis: Žemės ūkio švietimas Lietuvoje.

Autorius save žodyje rašo: "Jei liūdnas lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukdęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir nebūtų sugriovęs gražiai išaugusių ir suklestėjusių Lietuvos politinių, ekonominių ir kultūrinių laimėjimų, šiandieną, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiuotis ir džiūgauti savo žemės ūkio kultūros vaisiais ir prilygti pačioms iškiliosioms Europos tautoms".

Knygos apie žemės ūkį atrodo tik žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88.12%) buvo ūkininkai ir po pasaulį išblaškytų lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reiškia, kad ši knyga bus brangi absoliučiai lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad pradėjus skaityti nebesinori pertraukti. Knyga autoriaus skiriama Lietuvai šiais žodžiais: "Dėkingas sūnus — myliMai Tėvynei Lietuvai".

Knygos 300 puslapių su daug vaizdelių ir lentelių, kaina tik $5.00. Gaunama Naujienose.

Čekį arba Money Orderį siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigus, tuojau knygą pasiųsime.

Taupykite dabar pas mus

FSLIC

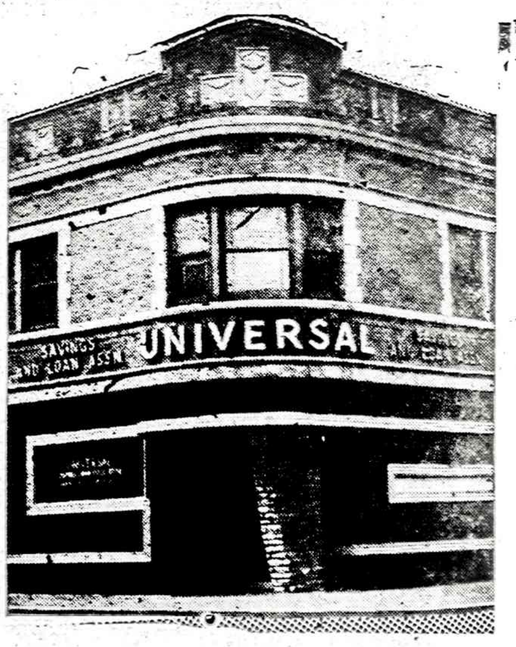

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7¾%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5¼%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Exept Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608, Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago $30.00 per year, $16.00 per six month, $8.50 per 3 months. In other USA localities $26.00 per year $14.00 per six months, $7.00 per three months. Canada $30.00 per year; other countries $31.00 per year.

15 cents per copy

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$30.00
pusei metų	$16.00
trims mėnesiams	$8.00
vienam mėnesiui	$3.00

Kitose JAV vietose:

metams	$26.00
pusei metų	$14.00
trims mėnesiams	$7.50
vienam mėnesiui	$2.50

Kanadoje:

metams	$30.00
pusei metų	$16.00
vienam mėnesiui	$3.00

Užsieniuose:

metams	$31.00
pusei metų	$18.00
vienam mėnesiui	$4.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

M. ŠILEIKIS - Vienuolis (Tapyba)

Galėtų palikti Marquette Parką ramybėje

Kaip praeitais metais, taip ir praeitą savaitgalį, pradėjus karščiams spausti Chicagą, kingininkai organizavo eisenas į Marquette Parką Praeitais metais suruošta eisena pakenkė Marquette Parko nuolatiniams gyventojams, bet ji dar labiau pakenkė ir Martin Luther King, judėjimo vadams. Praeitais metais šio judėjimo vadai pralaimėję bylas keliuose teismuose, prižadėjo atsikratyti nuo kitoms organizacijoms priklausančių bendradarbių. Kingo judėjimo vadai bando prisilaikyti garsaus juodžių pamokslininko taikių dėsnių, tuo tarpu prie kingininkų prisiplakusieji bando šią organizaciją naudoti mažai kam suprantamiems tikslams.

Praeitais metais Kingo šalininkų vadovybė buvo pasižadėjusi su kitais nesidėti, bet savo žodžio ji ir šį kartą nesilaikė. Ši metą ji sudarė koaliciją su kitomis grupėmis, bet dar prieš eiseną paaiškėjo, kad ta koalicija ir vėl bandė traukti kingininkus visai kitais keliais. Visa nelaimė, kad ta kingininkų grupė Chicagoje labai negausi. Narių skaičius josios nedidelis, bet vadai yra pasišokę dirbti didelius darbus. Vieni didelių darbų dirbti nepajėgia, nėra patyrusių ir visuomeninius reikalus suprantančių žmonių, todėl ir esti verčiami dėtis su kitomis grupėmis. Taip vis pasitaiko, kad susideda su triukšmadariais, kurie pakenkia pačiam kingininkų judėjimui.

Rev. Dunlop, oficialus Martin Luther King Jr. judėjimo vadas, patyręs, kad praeitam šeštadienio rytui Chicaga nebuvo paruošusi 750 policininkų eisenai apsaugoti. Leidimas maršuoti į Marquette Parką buvo duotas tik 75 maršuotojams. Miestas nenorėjo duoti leidimo didesniai eisenai, nes žinojo, kad ta protekcija gana brangiai kainuoja. Bet šį metą 75 maršuotojams miesto vadovybė jau paskyrė ne 400 policininkų, kaip tai buvo padariusi praeitais metais, bet rengėsi paruošti net 750 eisenos globėjų. Chicagos policija atlieka savo 40 valandų tarnybą, kaip ir visi kiti tarnautojai, bet jeigu iš jos reikalaujama daugiau darbo, tai miestas privalo mokėti viršvalandžius. Policijos vadas, gavęs mero Bilandeko įsakymą taupyti ir be reikalo miesto pinigų nešvaistyti, galėjo apskaičiuoti ir nutarti bereikalingai neleisti tokios didelės sumos. Tai galėjo padaryti ir miesto policijos finansus prižiūrintis pareigūnas. Koalicijos vadai tuojau kreipėsi į merą Bilandeką, kad jiems šitą reikalą išaiškintų, bet tuotarpu meras dar negrįžęs į Chicagą. Jis, kaip visi čikagiečiai žino, išvažiavęs povestuvinėn keloinėn. Kiekvienam turėtų būti aišku, kad meras, nebūdamas mieste, negalėjo duoti vienokių ar kitokių patvarkimų šios eisenos reikalu. Rev. Dunlop, kingininkų organizacijos tikrasis vadas, patyręs, kad miestas neturi reikalingos 750 policininkų protekcijos, tuojau atsisakė ruošti eiseną. Praeitais metais nuotaikos dar nebuvo įkaitusios, bet 400 policininkų nepajėgė apginti nosį į Marquette Parką kišti norėjusių "koalicijos" vadų. Kingininkai, jų bendradarbiai, atvykę į Chicagą net iš Detroito ir kitų vietovių, gavo stipriau į kailį negu jie tikėjosi. Kreivi advokatai užvedė bylas, reikalava labai didelių apskritų sumų, bet federalinis teisėjas jiems aiškiai pasakė, kad tokias pačias teises turi Marquette Parko gyventojai būti Marquette Parke, kokias turi ir eisenų organizatoriai. Kingininkai šią problemą suprato, bet jų koalicijos atstovai nekreipė į tai dėmesio. Praeitą šeštadienį jie norėjo maršuoti į Marquette Parką ir be policijos protekcijos. Protigesni advokatai ir koalicijos vadai būtų turėję pasielgti taip, kaip pasielgė Rev Dunlop. Bet jiems nė klausimo sprendimas, matyt, rūpi, o nuolatinis triukšmo kėlimas. Jie bandė eisenos dalyviams įkalti į galvas, kad jie privalo vykti į Marquette Parką ir ten pasakyti Marquette Parko gyventojams kalbas apie pagrindines žmogaus teises. Jie būtų galėję vykti į Jackson arba kurį kitą parką ir pasakoti vietos gyventojams ne tik apie pagrindines žmogaus teises, bet ir apie kiekvieno žmogaus pareigas. Dar geriau jie būtų padarę, jeigu jie būtų ten pasakoję apie kiekvieno nuomininko ir savininko pareigas. Jeigu kiekvienas Pietų ir Rytų Chicagos gyventojas savo pareigas suprastų, tai jiems nebūtų reikalo maršuoti į Marquette Parką, nes tada Jackson Parkas arba kuris kitas parkas būtų Marquette Parku ir iš viso karštomis dienomis nereikėtų maršuoti.

Marquette Parko gyventojams pamokslai apie pagrindines žmogaus teises nereikalingi. Šiuo klausimu yra geriau informuoti, negu bet kuri šio milijoninio miesto apylinkė. Jie kovojo už pagrindinnes žmogaus teises gimtiniame savo krašte. Jie tomis teisėmis naudojosi, kai kraštą ir tautą pavergė ne juodaodžiai, bet raudonieji. Kada jiems tos teisės buvo atimtos, jis atkakliai priešinosi. Jie kovojo prieš caro primestą santvarką, jie dar atkakliau priešinosi prieš rusiškų komunistų primestą santvarką. Jie pralaimėjo. Viską palikę, turėjo bėgti. Jie atbėgo į šį kraštą, daugiausia todėl, kad čia pagrindinės žmogaus teisės buvo konstitucijoje pripažintos ir kasdieniniame gyvenime taikomos. Be pagrindinių žmogaus teisių, jie žinojo tų teisių uždedamas pareigas. Jiems buvo aišku, kad kasdieninis darbas buvo gerbuvio pagrindas. Jie dirbo, taupė, įsigijo nuosavybes ir pavyzdingai jas užlaiko. Pagrindines žmogaus teises skelbiantieji tuščia viduriai kalbėtojai galėtų pasivaikščioti po Marquette Parką ir pasižiūrėti, kaip derinamos pagrindinės teisės ir pareigos.

Niekas juodžiams nedraudžia vaikščiuoti po Marquette Parką. Niekas jiems nedraudžia pasimokyti iš Marquette Parko gyventojų. Jiems keliąs pastojamas, kai jie bando savo valią prievarta primesti tai, ko jie nesupranta. Kingininkams būtų daug naudingiau, jeigu jie atsisakytų nuo eisenų į Marquette Parką ir atsikratytų triukšmaujančios koalicijos. Jų judėjimas būtų stipresnis, jeigu jie atsikratytų grupių, kurios tą judėjimą nori išnaudoti daugumai nesuprantantiems tikslams.

ZIETELOS LIETUVIŠKA SALA

Apie 240 kilometrų į pietus nuo Vilniaus ir apie 20 kilometrų už Nemuno, buvusioje Naugarduko apskrityje (dabar Gardino srityje) yra Zietelos miestelis. Zietelos apylinkėse prieš pirmą pasaulinį karą buvo keli sodžiai, kuriuose žmonės kalbėjo lietuviškai, būtent: Zasėčiai, Pagiriai, Narčiai, Kurpešai, Dainava ir kiti.

Prof. E. Volteris Zietelos dvaro inventoriaus 1580 metų sąrašuose rado lietuviškų pavardžių ne tik minėtuose sodžiuose, bet ir pačioje Zieteloje, Strėloje (9 km į vakarus nuo Zietelos), Aleknavičiuose ir kitur. 1886 metų valdinė statistika rado Zietelos apylinkėje 1156 lietuvius. Tačiau Seinuose leidžiamas laikraštis Šaltinis 1910 metų Nr. 31 rašė, kad Zietelos parapijoje yra apie 2000 lietuvių, kurie drąsiau ėmė ginti savo kalbą, dainuoja lietuviškas dainas ir vaikus moko katekizmo lietuviškai.

Prof. K. Būga, apsilankęs čia 1906, pažymi, kad lietuviškai susikalbėti galima buvę vien Zasėčiuose su 400 gyventojų, o kita tiek lietuviškai nors nekalbėję, bet supratę. 1921 rudenį Zasėčių kaimo gyventojai nepriėmė lenkų valdžios atsiųstos mokytojos lenkės, o, pasikvietę lietuvį mokytoją, jie įsteigė lietuvišką mokyklą ir išgavo jai leidimą. 1933 čia lankęsis A. Valaitis rado Zasėčiuose dar 31 šeimą, kalbančią tarp savęs ir su savo vaikais lietuviškai (95 sugę ir 25 vaikai) ir 80 šeimų, kuriose senieji kalbėję lietuviškai, o jaunimas daugiau gudiškai (245 suaugę ir 175 jauni), tačiau visos kitos 67 šeimos (309 asmenys) lietuviškai nekalbėję.

A. Vidugiris apie 1959 Zietelos saloje dar rado du sodžius — Zasėčius ir Pagirius, kuriuose kalbėta lietuviškai. Vien Zasėčių sodžiuje buvę apie 30 žmonių, mokančių ir kalbančių lietuviškai, o suprantančių lietuviškai trigubai daugiau. (A. Vidugiris. Kai kurios Zietelos tarmės ypatybės. Lietuvių kalbotyros klausimai, 1959, II sąsiuvinys). Bet neseniai mus pasiekė žinia, kad 1969 Zietelos saloje išmirė paskutiniai seneliai (-ės), kalbėję lietuviškai.

Zietelos lietuvių kalba ir tarmė jau seniai sudomino ne tik Lietuvos, bet ir kitų kraštų kalbininkus. Zietelos kalbą ir tarmę tyrinėjo E. Volteris (apie 1888), estų kalbininkas P. Arumas, Jurgis Gerulis, norvegas Chr. Stangas (apie 1930) ir kiti. Po antrojo pasaulinio karo Zietelos lietuvių tarmę tyrinėjo A. Vidugiris, kuris iš surinktos medžiagos apgynė disertaciją.

Zietelos lituvių kalbos sala rodo iki kur siekė etnografinės Lietuvos teritorija. Už Zietelos miestelio apie 15 km į pietus teka ščaros upė ir kalbininkai išaiškino, kad ščara yra susla vintas žodis skara.

Zietelos lietuviška sala, išsilaikiusi ne vieną šimtą metų, greitai sunyko mūsų laikais. Kas prisidėjo prie greito jos sunykimo?

Minėtame straipsnyje A. Vidugiris rašo: "Pasak vietinių žmonių prie lietu. kalbos nykimo čia stipriausiai prisidėjusi lenkų okupacijos metais varyta lietuvių kalbos draudimo ir niekinimo akcija... Nemaža lietuvių iš važinėję ir žuvę karo metu, kita dalis pokario metais užsirašė lenkais ir išvažiavo į Lenkiją".

Pokario metais Zietelos lietuvių tautinei mažumai egzistavimo sąlygos, aišku, nebuvo geresnės, kaip kitur Baltarusijoje. Zietelos lietuviai neturėjo nei lietuviškos mokyklos, nei spaudos, nei kitų priemonių, kurios palaikytų tautinę gyvybę. Be to, jie toli atskirti nuo pagrindinės tautos dalies.

Mus nelabai džiugina žinia, kad A. Vidugiris apgynė disertaciją ir kad Zietelos lietuvių tarmė aprašyta, nes pačios tarmės atstovų jau nebėra. 1969 metai mūsų tautos istorijoje bus įrašyti kaip lietuvių tautos dalies laidotuvių metai. Du labai skaudūs lietuvių tautos istorijoje faktai įvyko mūsų akyse:

1944 buvo Rytprūsių lietuvių galutino sunaikinimo metai, o 1969—Zietelos lietuviškos salos sunykimo metai.

Dabar ateina eilė Lazdūnų lietuviškai salai... Lietuvių apgyvendinti plotai vis labiau siaurėja mūsų dienomis. Ir tai vyksta tuomet, kai oficialiai skelbiama, jog Tarybų Sąjungoje yra sudarytos visos sąlygos tautų augimui ir klestėjimui. (Elta)

218,000 negaus nedarbo mokesčio

WASHINGTON, D. C. — Darbo sekretorius Ray Marshall pareiškė, kad nuo pirmadienio 218,000 amerièiečių, kurie jau 26 savaites gavo nedarbo mokestį, ateityje to mokesčio negaus.

Šitas patvarkymas palies 37 valstijas ir iki šio meto gaunančius nedarbo pašalpą. 35,00 Illinois valstijos gyventojų, dabar gaunančių pašalpą, dar ją gaus 13 savaičių, o vėliau ir jie nebegaus.

ČECHOVAS, POVILAS ANDREJEVIČIUS

Mokytojas

(Tęsinys)

Mes mokame vertinti, — tęsė Brunis, darydamas rimtą veidą ir žemindamas balsą. — Į visus jūsų žodžius aš turiu jums pasakyti, kad... Fedoro Lukičio šeima bus aprūpinta ir kad šiam reikalui prieš mėnesį jau yra įdėtas į banką kapitalas.

Sysojevas klausiamai pažvelgė į vokietį, į draugus, tarsi abejodamas: kodėl bus aprūpinta šeima, o ne jis pats? Ir čia visų veiduose, visų nepajudinamose proto į jį pažiūrose, jis perskaitė ne užuojautą, ne pasigailėjimą, kurių jis negalėjo pakęsti, o kažką kita, kažką minkšto, švelnaus ir tuo pat metu aukščiausio laipsnio piktai grėsmingo, panašų į baisią teisybę, kažką tokio, kas vienu mirksniu pripildo jo kūną šalčiu, o sielą neviltim. Su blyškiu, iškrypusiu veidu jis staiga pakilo ir sugriebė savo galvą. Ketvirtį minutės jis taip pastovėjo, su išgąsčiu žiūrėjo priekin, į vieną tašką, tarsi priekyje matytų šitą artimą mirtį, apie kurią kalbėjo Brunis, po šio atsisėdo ir apsiverkė

— Liaukitės! "...Kas jums? — girdėjo jis susirūpinusius balsus. — Vandens. Išgerkite vandens".

Parėjęs namo, Sysojevas visų pirma pasižiūrėjo į veidrodį.

"Nuoma, be reikalo aš ten prabliuvau! — galvojo jis, žiūrėdamas į savo su tamsiais ratais akis ir įdubusius žandus. — Šiadien mano veido spalva žymiai geresnė, negu vakar. Manyje mažakraujystė ir pilvo kataras, o mano kosulys nuo pilvo".

Šiuo nusiraminęs, jis lėtai nusivilkinėjo ir ilgai valė savo kostiumą šluotele, paskui stropiai sudėjo ir užrakino komodoje.

Paskui jis priėjo prie stalo, kur gulėjo pluoštas mokinių sąsiuvinių, ir atrinkęs Babkino sąsiuvinį, atsisėdo ir paskendo žvilgsnyje į vaiko rašysenos grožį.

O tuo metu, kai jis peržiūrinėjo savo mokinių diktantus, gretimam kambaryje sėdėjo žemietijos gydytojas ir tyliai kalbėjo jo žmonai, kad nereikėjo į pietus leisti žmogaus, kuriam, matyt, beliko gyventi ne ilgiau savaitės.

PABAIGA

Namie

— Buvo atėję iš Grigorjevų kažkurios knygos, bet aš pasakiau, kad jūsų nėra namie. Pašlaitonas atnešė laikraščius ir du laiškus. Beje, Jevgenijau Petrovičiau, aš prašyčiau jus atkreipti savo dėmesį į Seriožą. Šiandien ir užvakar aš pastebėjau, kad jis rūko. Kai aš ėmiau raginti susiprasti, tai jis, kaip įprastai, užsikimšo ausis ir garsiai uždainavo, kad užgožtų mano balsą.

Jevgenijus Petrovičius Bukovskis, apygardos teismo prokuroras, vos tiktai grįžęs iš posėdžio ir savo kabinete numaustąs pirštines, pažiūrėjo į pranešančią jam guvernantę ir nusijuokė.

— Serioža rūko... — pakilnojo jis pečius. — Įsivaizduoju šitą karapūzą su sigarete. Ir kiek jis metų?

— Septynerių metų. Jums rodosi tatai nerimta, bet jo metais rūkymas sudaro kenksmingą ir blogą įprotį reikia šalinti iš pat pradžių.

— Visiškai teisinga. O iš kur jis tabako ima?

— Iš jūsų stalo stalčiaus.

— Taip? Tokiu atveju jį man atsiųskite.

Išėjus guvernantei, Bykovskis sėdo į kėdę priešais jo rašomąjį stalą, užmerkė akis ir ėmė galvoti. Jis savo vaizduotėje piešė Seriožą kažkodėl su milžiniška, aršino ilgumo sigarete tabako dūmų debesyse ir ši karikatūra privertė jį šypsotis; tuo pat metu rimtas, susirūpinęs guvernantės veidas sukėlė jame senos praeities atsiminimus, pusiau pamiršto laiko, kai rūkymas mokykloje ir vaikų kambaryje pedagogams ir tėvams sudarydavo baisų, ne visai suprantamą siaubą. Tatai buvo būtent siaubas. Vaikus be pasigailėjimo perė, šalino iš gimnazijos, žalojo jų gyvenimus, nors nei vienas pedagogų ir tėvų nežinijo, kuri būtent yra rūkymo žala bei nusikaltimas. Netgi labai protingi žmonės nevargino savęs kova su šia yda, kurios nesuprato. Jevgenijus Petrovičius prisiminė savo gimnazijos direktorių, labai mokytą ir nuoširdų senį, kuris, kai sutikdavo gimnazistą su sigarete, taip nuogąstavo, kad nublangdavo, nedelsdamas sušaukdavo nepaprastą pedegogų tarybos posėdį ir nuspręsdavo kaltininką šalinti ir gimnazijos. Jau toks, matyt, visuomenės įstatymas: juo nesuprantamesnis blogis, juo įtužiau ir grubiau su juo kovojama. Prokuroras prisiminė du-tris pašalintus, jų vėlesnį gyvenimą ir negalėjo nepagalvoti apie tai, kad bausmė labai dažnai sudaro žymiai blogo, negu pats nusikaltimas. Gyvas organizmas yra pajėgus greit prisiderinti, įprasti, įsiūstyti į bet kurią atmosferą, kitaip žmogus kiekvieną minutę turėtų jausti, kokį neprotingą pamušalą dažnai turi jo išmintingo veikla ir kiek dar maža įprasmintos tiesos ir pasitikėjimo net tokiose atsakingose, baisių rezultatų veiklos, kaip pedagoginė, juridinė, literatūrinė.

Ir panašios mintys, lengvos ir ištižtančios, kurios ateina tiktai į nuilsusius, poilsiaujančius smegenis, ėmė klajoti Pevgenijaus Petrovičiaus galvoje; atsirado jos nežinia iš kur ir kam, neilgai pasilieka galvoje ir, rodosi, šliaužioja smegenų paviršiumi nejeidamos toli gilyn. Žmonėms, kuriems privalu ištisas valandas ir net dienas valstybiškai galvoti viena kryptim, tokios laisvos, naminės mintys sudaro savo rūšies komfortą, malonų patogumą.

Buvo devintą vakaro valanda. Aukštai, už lubų, antram aukšte kažkas vaikščiojo iš kampo į kampą, o dar aukščiau, trečiam aukšte, keturios rankos grojo gamas. Žingsniavimas žmogaus, kuris, sprendžiant iš nervingos, kažką kankinamo galvojo arba kentė dėl danties skausmo, ir monotoniškos gamos vakaro tylai teikė kažką mieguisto, lenkiančio į tingę svajones. Už dviejų kambarių vaikų kambaryje kalbėjo guvernantė ir Serioža.

— Papa parvažiavo. — pradėjo vaikas. — Papa par-va-žia-vo. Pa. pa. pa.

— Votre pere vous apelle, aller vite. (Tėvas jus šaukia, eikite greičau. — vertimas iš prancūzų kalbos) — šūktelėjo guvernantė, cyptelėjusi, kaip išgąsdinta paukštė. — Jums sakoma.

(Bus daugiau)

Vertė iš rusų kalbos Jonas Valaitis

SKAITYKITE IR PLATINKITE DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crowford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos Medicinos direktorius
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS
489-4441; 561-4605
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
1002 N. WESTERN AVE.
5214 N. WESTERN AVE.
Telefonas atsakomas 12 val.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5149
Tiria akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trec.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antrad. nuo 1—4 po pietų, ketvirtad. nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 2652 WEST 59th STREET
Tel. PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Specialiai pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—2
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

Gėlės visoms progoms
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
4443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834
Taip pat naujoji Barboros ir Jens Drabužių krautuvė
THE DAISY STORE
9718 Southwest Hwy, Oak Lawn,
Tel. 499-1318

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS
RADIJO ĮSIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 12:30 — 1:00 val. popiet. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

PETRAS MATEKŪNAS

OLD WESBURY GARDENS

(Tęsinys)

Namuką pastatė buvusieji savininkai savo dukrelei. Dabar jis stovi uždarytas ir paverstas muziejumi. Į jį jeiti negalima. Visi žaislai, kaip lėlės ir kiti daiktai palikti tokioje padėtyje, kaip su jais žaisdavo. Taip pat prie žaislų stovi auklės ir jų dukrelės modeliai. Kaip atrodo viduje, galima pamatyti per langus ar stiklines duris.

Perniukų namukai dabar stovi tušti. Kiekvienam sūnui John S. Phipps pastatė po namuką. Dabar tais namukais pasidžiaugia parko lankytojų vaikai. Šiaurytinėje tos pievelės pusėje yra smėlio aikštelė po "pastoge", apaugusi vietoms vijokliniais krūmais. Šioje pievelėje jų vaikai, prižiūrimi auklių, gražiomis vasaros dienomis žaisdavo.

Prie darželio tvorelės, kuriame stovi dukters namukas, auga didelis klevas. Ant jo liemens yra prikalta lentelė, kurioje užrašyta "Acer Rubrum Red Maple". Tai aukščiausias ir storiausias klevas visoje Long Island saloje.

Nepaprastą įspūdį padaro Liepos Alėja, vadinama The Grand Allee, pirmą kartą ją pamačius. Jos grožį sunku aprašyti. Ji yra plati ir ilga, apsodinta Europos liepomis. Iš viso šioje alėjoje pasodinta 30 liepų—po 15 liepų kiekviename alėjos šone. Prie jų dar pasadintos Hemlock medeliai, kurie yra karpomi ir sudaro gyvatvorę, pridengdami liepų liemenis.

Jos pietinėje dalyje yra vartai, išdekoruoti pagal architekto George Crawley projektą. Vartų durys geležinės. Jose atvaizduota medžioklės asignijos. Jos užkabintos ant mūrinių aukštų stulpų, išpuoštų kolonėlėmis ir ornamentais. Liepos Alėja turi apie 200 jardų ilgio. Pietinėje dalyje, netoli vartų, ją perkerta iš Italijos sodo einantis takas, kurio gale prie hemlako gyvatvorės stovi Hercules — the Nemean Lion statula. Alėja bėgiasi netoli rūmų, kur prasideda Great South Lawn pieva. Pasibaigus Liepų Alėjai, tiek jos kairėje, tiek ir dešinėje pusėje stovi 18 šimt. statulos.

Iš šios pievos per neilgą tunelį, tsantį rūmų rytinėje dalyje, galima įeiti į rytinę parko dalį, kuriame yra didelis baseinas ir ežerėlis, kurį jau esu aprašęs.

Prie baseino vakarinėje dalyje yra įrengtas su aštoniomis kolonomis pastatėlis. Jo vakarinėje sienoje yra padarytos iš jūros gyvūnėlių lukštų trys mozaikos. Lukštai surankioti iš viso pasaulio ir su cementu prikliuoti prie sienos. Pirmoje mozaikoje atvaizduota kanadiškos žąsys, antroje — moteris sėdi ant suoliuko stovinčio prie medžio liemens ir raško nuo medžio vaisius, o trečioje — gervės, vandens lelijos ir nendrės. Mozaikos įrengtos 1969 metais. Kairėje to pastato sienoje, einant į The Great South ir Lawn pievą, sienoje yra įtvirtinta cementinė lenta, kurioje įrašyta trumpa mozaikų istorija.

Nuo baseino šis pastatėlis atskirtas geležine tvorele.

Baseinas ilgas, platus ir gilus. Dugnas išdažytas šviesiai mėlyna spalva. Vanduo jame skaidrus ir švarus, kuris gaunamas iš gilaus šulinio, esančio prie baseino. Vanduo — dažnai keičiamas. Jo rytiniame krašte yra puslankio pavidalo laipteliai, kurie tiesiai nusileidžia į ežerėlį, o iš šono ant pedestalų stovi statulėlės ir prie jų pastatyti cementiniai suoliukai. Iš jo rytinio kranto gražiai atrodo pastatas su mozaikomis, kurios su kolonomis ir rūmų rytine antro aukšto dalimi atsispindi baseino vandenyje.

Baseino rytinėje dalyje yra ežerėlis, apie kurį anksčiau esu aprašęs. Jo pietinėje pakrantėje yra daržas (Orchard), o rytinėje — Temple of Love. Daržedviejose vietose, augina rožes. Viename darželyje auginama įvairiaspalvės rožės, o kitame — viduryje gėlės, o prie tvorelių baltai žydinčios vijoklinės rožės. Tiek rožių, tiek ir kitose darželiuose stovi, kaip dekoracija, staliukai ir kėdės. Į darželius įeiti negalima. Prie kiekvieno darželio vartelių yra po stiklu įdėta į nedidelius rėmelius dar želių trumpos istorijėlės. Įpietus nuo šios vietos daugiausiai auga spygliuočiai medžiai, jų tarpe baltoji Korėjos pušis, kuri yra didžiausia Long Island saloje, Atlaso kedras ir daug kitų medžių.

Temple of Love yra gražus ir įdomus architektūrinis pastatėlis, pastatytas iš cemento visai prie ežerėlio kranto. Jis susideda iš dviejų apskritimų ir šešių kolonų: Vienas apskritimas padėtas virš žemės, o kitas viršūnėje, kuri laiko kolonos. Iš lauko pusės viršutinis apskritimas yra ornamentuotas, o viduje-lygus. Stogo visai nėra. Visos kolonos pastatytos ant keturkampių pailgų stulpelių, kurie įtvirtinti grindų apskritime. Tie stulpeliai, išskyrus tik vakarinę pusę, kur prieina ežerėlis, tarpusavyje sujungti plačiomis, lanko išvaizdos, cementinėmis "lentomis", ant kurių galima atsisėsti. Prie jo galima priplaukti su laiveliu ir tiesiai į jį įlipti. Iš Temple of Love gražiai atrodo tolumoje Wesbury rūmai. Tai idiliška vietelė įsimylėjusiems.

Šiaurinė ežerėlio pusė apaugusi natūraliu miškeliu. Aplink ežerėlį, kaip jau minėjau, eina takas, kuriuo, einant šiaurine jo puse, vėl galima prieiti prie baseino.

Šiaurinėje parko dalyje to gražio, kaip pietinėje ar vakarinėje dalyje, nėra. Šioje vietoje yra lygios gražios pievos, išvagotos keliais, Skroblų Alėja, kuri yra tąsa Liepos Alėjos, ąžuolų ir kitų medžių, kurie sudaro gerą pavėsį, nes jų šakos užima didelį erdvės plotą. Po šiais medžiais įrengta gegužinėms, kaip amerikiečiai sako, picnikams vieta. Po medžiais pastatyti stalai ir šiūkšlėms sudėti geležinės dėžės. Karštomis vasaros dienomis atvažiuoja į parką daug žmonių praleisti medžių pavėsyje ne tik įdomiai laiką, bet taip pat apžiūrėti rūmus, kuriuose vyrauja prabanga ir menas, parką ir pakvėpuoti tyru oru. Ypatingai laimingi vaikai, nes jiems čia tikra laisvė.

Old Wesbury Gardens parkas yra vienas iš gražiausių parkų ne tik Long Island, bet ir New Yorko valstijoje. Prie jo negali prilygti nei Vanderbitų parkai, esantieji Long Island ir Hyde Park, nei kiti parkai, kuriuos teko matyti New Yorko valstyjoje. Old Wesbury Gardens parkas yra gyva augmenijos enciklopedija, iš kurios kiekvienas gali pasisemti žinių apie gėles, rožes, medžius ir krūmus.

(Pabaiga)

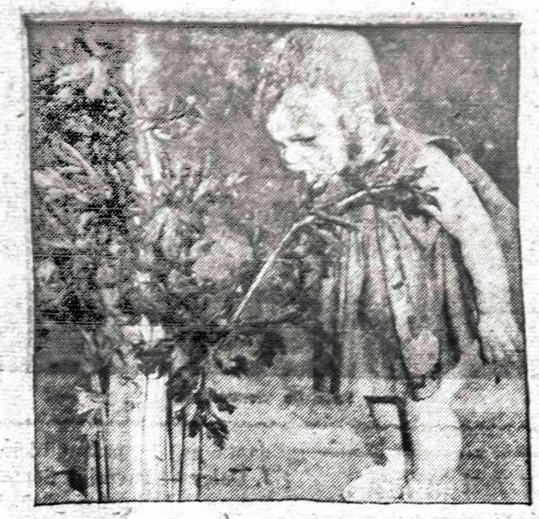

Keturių metų Laura Smith, pirmą kartą pamačiusi saleriją, stebisi, kaip ji galėjo į kelis mėnesius tokia didelė ir sudėtinga išaugti

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI
KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Aš padarysiu iš tavęs didelę tautą ir palaiminsiu tave ir tu būsi palaiminimas". — 1 Mozės 12:2.

Šitais Viešpaties žodžiais yra patvirtintas pareiškimas, "kad per daugelį sielvartų mums reikia įeiti į Dievo karalystę". Taip nėra dėlto, kad Dievo galybė negali apsaugoti mus nuo vargų ir sielvartų, arba kad Viešpats nesirūpina mūsų reikalais. Taip darosi dėlto, kad Dievo bažnyčia yra pastatyta aštriausiems ištyrimams, auklėjama, lavinama ir mokoma, kad ištyrimuose parodytų savo paklusnumą, ištvermingumą ir ištikimumą Viešpačiui. Ištyrimais Dievas mėgina mūsų tikėjimą, kantrumą, pasišventimą, atsidavimą jam ir mylėjimą Dievo ir tų, kurie yra jo. O dangiškasis atlyginimas žadamas tik nugalėtojams.

Visi žino, kad mirtis yra šiaurė ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra mirusieji? Į tą klausimą atsako knygutė "Viltis po mirties", kurią gausite nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET, CHICAGO, ILL. 60629
ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

Mažeika & Evans
Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

A. A.

SOPHIE DARGIS-GEDVILAITĖ

Gyveno 7121 So. Rockwell Street

Mirė 1977 m. liepos 24 d., 8:30 val. vakaro, sulaukusi 82 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Žarėnų miestelyje.

Amerikoje išgyveno 65 metus.

Paliko nuliūdę: vyras Joseph, duktė Silvia Nicus, žentas Edward, sūnus Edward, marti Mildred, 4 anūkai, 5 proanūkai, sūnėnai ir dukterėčios su šeimomis bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė Amerikos Legiono Dariaus-Girėno posto Moterų vienetui.

Kūnas pašarvotas Mažeika-Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue.

Ketvirtadienį, liepos 28 dieną 9:00 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Visi a. a. Sofijos Dargienės giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

vyras, duktė, giminės

Laidotuvių Direktoriai Evans ir Sūnus. Tel. 737-8600.

The Recipe Box from Kellogg's

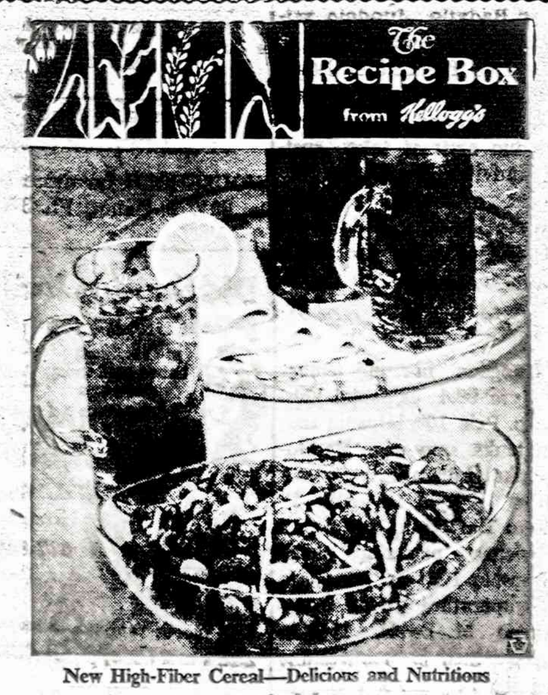

New High-Fiber Cereal—Delicious and Nutritious

Concerned about enough fiber in your diet? Try a delicious new high-fiber cereal that's on your grocer's shelves now. Kellogg's Cracklin' Bran cereal is fortified with ten important vitamins and minerals, making it a nutritious, fiber-rich addition to many recipes like *Crunchy Bran Jumble*. So simple to make, this snack mix has a flavor that will keep 'em munching. And the Cracklin' Bran cereal adds a rich nutty flavor and crunchy texture that'll make this "fiberific" recipe one you'll serve again and again.

CRUNCHY BRAN JUMBLE

- 2 cups Cracklin' Bran cereal
- 1 cup cocktail peanuts
- 1 cup thin pretzels
- ¼ cup margarine or butter, melted
- 2 teaspoons Worcestershire sauce
- ½ teaspoon ground oregano
- 1 teaspoon onion salt
- 1 tablespoon sesame seeds

Measure cereal, peanuts and pretzels into 13 x 9 x 2-inch pan. Stir together remaining ingredients. Pour over cereal mixture, stirring until well-coated. Bake at 375° F. about 15 minutes. Cool on pan. Store in tightly covered container. Yields 8 cups

Cows' Bodies Now Heat . . .
Water On Dairy Farms

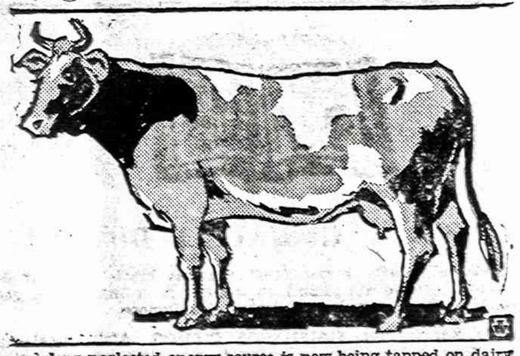

A long-neglected energy source is now being tapped on dairy farms around the country.

It is clean energy; and best of all, it is free!

The energy comes directly from the cows themselves in the form of body heat.

Milk, when it comes from the cow, is about 98.6° F. It must be cooled quickly to about 38° F. to prevent spoilage. What happens to the heat that is extracted from the milk?

In the past it has been blown into the air from the bulk milk cooler's air-cooled condenser. Now, however, it can be used to heat water.

Equipment to do just that is being manufactured by Dairy Equipment Company, division of DEC International, Inc., Madison, Wisconsin. It is called the Dari-Kool Therma-Stor energy recovery system.

In this system, the bulk milk cooler's condenser is cooled with water, rather than air. The water is thus warmed, and is stored in tanks in the milk house. The water can be used for cleaning the milking machine system, the milking parlor and the milk house itself.

For every gallon of milk cooled, a gallon of 110° water is produced. The Therma-Stor can also produce water of 140° to 190° for washing the milking machines and cooler.

The payoff comes when the dairyman receives his electric bill. The new energy recovery system can pay for itself within two years, just from the reduction in use of electricity.

The Therma-Stor can also be used in butcher shops, supermarkets, air-conditioned restaurants and other places that use both refrigeration and hot water.

NARIAI:
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET — REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE — VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4418

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET — Phone: YArds 7-1911

KUR DINGO JONIKO PELENAI?

Seni Amerikos lietuviai atsimena kad pirma Detroite, o vėliau Chicagoje gyveno Leonas Jonikas. Jis buvo bemokslis, bet turėjo ilgą liežuvį ir mokėjo ma žiau žinantiems ne tik pakalbėti, bet ir parašyti.

Chicagoje jis pradėjo Vilniai rašinėti vietos žinias, o vėliau, jau į senatvę kai gatvėkaris mirtinai pritrenkė Fredą Abeką tai atėjo dirbti į Vilnį. Pradžioje buvo tiktai vietos žinų korespondentas, o vėliau jis tapo Vilnies redaktorius.

Rašyti jis nemokėjo, bet niekus pliurpti tai galėjo. Nei mitinguose, nei bet kokiose diskusijose jis nepajėgdavo dalyvauti, bet koliotis ir niekus rašyti jis galėjo.

Jis labai nemėgo Dr. Pijaus Grigaičio, Naujienų redaktorius. Grigaitis keliais sakiniais sugriaudavo visas Joniko teorijas apie proletariatą, darbininkų klasę ir sovietų diktatūrą. Jis ne salėje Dr. Grigaičio sukritikuoti. Bet jis sugalvojo kitaip Dr. Grigaitį supliekti. Jis nupieše Dr. Grigaičio galvą, nusivežė į pikniką ir pastatė. Dešimties žingsnių atstumoje jis pastatę kibirėlį su sviediniais. Kiekvienas vilnietis, kuris nemėgo Dr. Grigaičio, kaip jo nemėgo Jonikas, galėdavo paleisti sviedinį į Grigaitį už penkis centus. Gautas pelnas eidavo į Vilnies kasą.

Šitokiu būdu Jonikas pririnkdavo kelias dešimt dolerių iš pikinikautojų kurie mėgdavo paleisti sviedinį tiesiai į Grigaičio kaktą. O jai nepataikydavo į kaktą, tai į nosį.

Jau mirė Dr Grigaitis, mirė ir Jonikas. Dr. Grigaitis palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse ir jam paminklas pastatytas. Mirė ir Jonikas. Jis gyveno ant rame aukšte. Kažkas jam užėjo, ir jis nusirito laiptais žemyn, gerokai susitrenkdamas. Sako, kad jis apie porą valandų pragulėjo laiptų apačioje, kraujuodamas, kol kažkas jį rado suteikė pagalbos. Nuo to smūgio Jonikas jau neatsigavo Jis mirė Chicagoje buvo sudegintas.

Jonikas 1891 metais gimė Šilalėje, Apvaršuvos kaime, visai netoli Laukuvos. Jis, kai ką parašydavo labai jau nešvankaus, tai pasirašydavo Laukuviškis. Prieš mirtį jis pareiškė noro būt palaidotu Laukuvos pakrantėse. Ne visuomet žmogaus norai išsipildo.

Įdomu patirti, kas atsitiko su jo palaikais. Chicagoje žmonės juos matė supiltus į nedidelę kartotinę dėžutę. Juos turėjo nuvežti į rusų pavergtą Lietuvą ir palaidoti. Lietuvoje menininkai buvo nukalę tokį tikrai joni kišką paminklą. Sako, kad viskas buvo padaryta labai iškilmingai, pasakytos kalbos, atgiedotos giesmės. Tiktai Joniko palaikai nepasiekė Laukuvos. Iš Chicagos jie buvo išvešti, bet ši lalės laukų nepasiekė. Ar teisybė, kad jie dingo pakeliuje? Kur jie galėjo dingti.

Kas pasiėmė juos į rusų pavergta Lietuvą nuvežti?

Vilnietis

Pažaislio vienuolynas

TRUMPAI

★

— Chicago Metropolitan Higher Education Council įsigijo buvusią WXXW televizijos stotį, kuri bus naudojama švietimo ir auklėjimo tikslams. Ji bus žinoma TV-20 vardu ir tarnaus 4 universitetams ir 9 miesto kolegijoms, taip pat duos pamokas suinteresuotiems, ateidama į talką ir papildymą, WTTW-TV 11 stočiai. Daugelyje miesto kolegijų mokslas prasidės rugpiūčio 15 d., gi rudeniop prasidės įvairūs suaugusiems vakariniai kursai. Mokslo ir kursų programose yra įtraukta svetimos kalbos. Lietuvių kalba buvo dėstoma pradedantiems ir pažengusiems R. J. Daley — buvusioj Southwest kolegijoj, deja, nesusilaukė dėmesio ir buvo nutraukta. Atrodo, kad dėmesį ir reikalą nulėmė propaganda vykti į kursus Kapsuko universitetan. Buvęs lietuvių kalbos kursų vedėjas lektorius dr. Romas Kinka turėtų imtis iniciatyvos atgaivinti lietuvių kalbos kursus toje pat kolegijoje.

— Vidmantas Vilutis iš Highland, Ind., baigė teisių mokslą daktaro laipsniu Indianos universitete Bloomington mieste. Kartu baigė taip pat daktaro laipsniu jo žmona Elzbie. ta Vilutienė. Jie dabar gyvena Fort Wayne, Ind. Jis dirba Superior teisme, o ji Lincoln Insurance B-je.

— Dainavos stovyklos metinė šventė bus liepos 31 d. Prasidės 11 val. pamaldomis. Pikniko pobūdžio programoje dalyvaus stovyklaujančios lietuvaitės. Rėmėjų susirinkimas bei posėdis bus liepos 30 d.

— Justinas Mackevičius Jr., Standard Federal Taupymo ir Skolinimo B-vės prezidentas ir direktorių tarybos pirmininkas, praneša, kad birželio 30 d. bendrovė turėjo 361,752,927.77 dolerių turto. Per pirmą šių metų pusmetį paprasti tapymo įnašai padidėjo veik $50 milijonų, o taupytojams išmokėta virš $9 milijonų palukanų. Rezervuose ir pelno sąskaitose yra $24,340,730.32. Bendrovė gyvuoja 68 metus ir vis plečiasi.

— Šeštoji Pabaltijo studijų draugijos konferencija bus 1978 m. Toronte. Rengėjais iš eilės yra latviai. Į rengimo komitetą bei komisijas pakviesti: Tatjana Renkauskaitė, Ona Amolevičienė, Algimantas Banelis ir Gintas Berius - Beresnevičius..

Nauji leidiniai

Brunonas Bušackis, Radvila Juodasis, Biografija. Devenių Kultūrinio Fondo leidinys No 1. Viršelis dail. V. Igno (medžio raižinys). Spaudė M. Morkūno spaustuvė, Chicagoje 1977 m. Leidinys iliustruotas. Dedikuotas — išvežtiems, dingusiems, pasigendamiems, prażudytiems. 263 psl.

Veikalas suskirstytas skyriais: I Mikalojaus Radvilos Juodojo jaunystė. II Mikalojus Juodasis — kunigaikštis. III. Radvila Juodasis — kancleris. IV. Juodasis riteris Baltijos avangarde. V. Desperatiškasai Europos pylimo statytojas. Baigiamasis žodis. Radvilų geneologija. Bibliografija.

Veikalo mintį nusako autoriaus žodžiai: "Didysis Lietuvos kancleris Radvila jautė, kad Lietuva gal paskutinį kartą savo istorijoj yra pašaukta epochinės reikšmės europiškam uždaviniui... Šio savo tautinio ir europinio uždavinio supratimo šviesoje Radvila Juodasis iškyla visoj savo didybėj. Tikras Lietuvos patriotas, lenkų atžvilgiu separatistas ir protestantiško ekumenizmo bei federalizmo šalininkas pastangose bendradarbiauti su šiaurės kaimynais buvo didelės politinės nuojautos toli numatantis politinis genijus" (psl. 177).

Išleista knygą tenka skaityti vienu žymiausiu istoriniu veikalu, parašytu pokariniame laikotarpyje, kuriame autorius visai kitoje šviesoje svarsto lietuvių tautos dramatinį lūžį, vykusį viduramžių ir naujųjų amžių sąvartoje. Autorius prisilaiko griežtai mokslinio metodo ir Radvilo Juodojo veiklą nagrinėja ne vien D. L. K. ir Lenkijos tuolaikinės istorijos rėmuose, bet tolygiai duoda Vak. Europos istorinį foną, su kuriuo artimai teko susidurti Radvilui Juodajam.

Knyga gaunama sekančiu adresu, prisiuntus 5 dol.: Jonas Palšis, 5718 So. Richmond St. Chicago, ILL 60629.

Pr.

★ Žmogaus normali temperatūra yra 98.4 laipsniai Fahrenheito. Prie 109 laipsnių žmogus netenka sąmonės. Maratono bėgikui karštame ore temperatūra pakyla iki 105.8 F. Londono Tropikinių ligų ligoninėje vienas pacientas išlaikė 115 laipsnių 1934 m. Žemiausią 60.8 temperatūrą turėjo 3 metų Vickie M. Davis, 1956 m žiemą patekusi iš nekūrenamo buto į ligoninę Iowa valstijoje. Po 12 valandų ji atgavo normalią temperatūrą.

★Žmogaus akis gali atskirti apie 10 milijonų įvairių spalvų bei atspalvių, gi spektrometrai bei fotografijos gali užrekorduoti tik apie 40 nuoš. spalvingumo. Tačiau pasitaiko neatskiriančių spalvas akių, dažniausiai raudonos ir žalios spalvos. Daugiausia tokių žmonių yra čekoslovakijoje. Mažiausiai — Fidži saloso.

★ Yra tikra, kad 1970 m. Marmont apylinkėje, Francūzijoje, buvo vaikas, turėjęs 13 rankų pirštų ir 12 kojų pirštų. Polydaktylizmas nuo senų senovės vyrauja Urdes distrikte, Ispanijoe. Ten dažnas gyventojas turi daugiau dešimties pirštų.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraustiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi. nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo $100.00 iki $10,000,00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigus aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už $1,000.00 apdraudos tik $3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už $1,000.00 akcidentalės apdraudos mokestis $2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOMS šiemet sueina 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjus bei lietuviškos spaudos pirmūnus ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvybės klausimui skelbiamas Naujienų platinimo vajus.

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų ideologiniais.

NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJIENOS atstovauja tylią ją lietuvių daugumą kiais pasimetimo, retorikos ir poltinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems įdomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vajų kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimesniems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išeivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotino lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — $30.00, pusei metų — $16.00, trims mėn. — $8.50, vienam mėn. $3.00. Kitose JAV vietose metams — $26.00, pusei metų — $14.00, vienam mėn. — $2.50. Užsienyje — $31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
1739 South Halsted St.
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____

Naujienoms reikalingas
LINOTIPININKAS
Jauną vyrą ar moterį apmokysime šio amato. Darbo valandomis informacijų prašome kreiptis šiuo telefonu:
HA 1-6100.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
MARIJA NOREIKIENĖ
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.
MAISTAS IŠ EUROPOS SANDĖLIŲ.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3328
V. VALANTINAS

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apleidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapačinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Išeivio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tąsa. Tai yra Amerikoje beisikuriančio ir patvariai įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTOJE LIETUVOJE. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. $1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

M. Zoščenko, SATYRINĖS NOVELĖS. Genialaus rusų rašytojo 60 satyrinių novelių, 199 pusl., kaina $2.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumą neapgauna Intunisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Prof. P. Pakarklis, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOŽAI. 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prūsų likimą. Kaina $2.

Vincas Žemaitis. LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARAŠTĖJE. 84 psl. Kaina $1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridedant čekį ar piniginę perlaidą.

REAL ESTATE.

Namai, Žemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prez'dentas
2212 W. Cermak Road · Chicago, Ill. · VIrginia 7-7747

GRAŽUS BUNGALOW. 2 miegami ir valgomasis. Arti šv. Kryžiaus ligoninės.

2 BUTŲ puikus mūrinis, į vakarus nuo California Ave., arti parko.

6 BUTŲ mūrinis, puikiai išlaikytas, Marquette Parke.

2 BUTŲ medinis — $12,000.

ŠIMAITIS REALTY
Notary Public
Iusurance, Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

BUDRAITIS REALTY
Įvairi apdrauda — INSURANCE
BUTŲ NUOMAVIMAS — parenkam nuomininkus
4243 W. 63rd St., Chicagó
Tel. 767-0600.

REAL ESTATE — OUT OF TOWN
Nuosavybės — kitur

FLORIDA'S MACKLE BROS. INC.
A famous name in Southern Building
Regional Office Cameo Tower Building
7234 West North Avenue
Elmwood Park, Illinois 60635
Area Code 312 771-8200
ANNA DOCHES
Lithuanian Representative

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

REIKALINGI statybos staliai-carpenters ir darbininkai prie statybos darbų.
Tel. 434-9348

ELECTRICIAN
MAINTENANCE
For plant in heavy metals industry.
Steady employment with all company benefits.
MUST BE EXPERIENCED
MUST READ, WRITE AND SPEAK ENGLISH.
R. LAVIN & SONS, INC.
3426 S. Kedzie Ave., Chicago.
(Equal Opportunity Employer)

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

WANTED WOMAN to sew long dresses at home or factory. Experienced. 922-2916.

MISCELLANEOUS
Įvairūs Dalykai

HOUSEHOLD furniture for sale, 3317 S. Union. Ph. 376-1533

Didžiausias kailių pasirinkimas
pas vienintelį lietuvį kailininką Chicagoje
NORMANĄ BURŠTEINĄ
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

JAU LAIKAS PIRKTI

BIZNIO PREKYBAI, restoranui ar ofisai didelis patogus mūras ant plataus sklypo Marquette Parke. $42,900

17 METŲ 6 kambarių liuksus mūro namas ir 2 auto mūro garažas. Radiant šilima. Daug ekstra priedų, greit galima užimti. Arti bažnyčios ir parko. $32,800.

MODERNUS 2 butų mūro namas. Dideli kambariai, švarus iš lauko ir vidaus. Marquette Parko centre. $35,000.

GRAŽUS SKLYPAS ir garažas Marquette Parke.

VALDIS
REAL ESTATE
2625 West 71st Street
Tel. 737-7200 arba 737-8534

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba Ir Remontas

ELECTROS ĮRENGIMAI, PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą, Dirbu ir užmiesčiuose greit, garantuotai ir sąžiningai
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4358 So. Washtenaw Ave.
Tel. 927-3559

TAISAU IR DAŽAU NAMUS
IR VISKĄ NAME
Telefonuoti:
476-7727 arba 523-9367
ALEKSAS

DĖMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai $98 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams
Kreiptis
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI Ir BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: REpublic 7-1941

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai

PERRY PLAZA MOTEL
1007 Park Ave., Hot Springs, Ark.
Albertas Ir Kastutė Rožėnai, Sav.
Kambariai ir kitchenette vienetai. Spalvota TV, šildomas maudymosi baseinas, telefonas, valkams žaidimo aikštelė. Galima rezervuoti tel. 501-623-9814.

BEST THINGS IN LIFE
Jill Frank Zapolis
1208½ W. 95th St.
GA 4-8654
STATE FARM INSURANCE
State Farm Life Insurance Company

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980